

София, 05 февруари 2018 г.

На вниманието на:

Доц. Д-р Тодор Чобанов

Заместник-кмет на Столична община

Относно: Становище по Проект на Система за прием на ученици в първи клас в общинските училища на територията на Столична община

От Йоанна Владимирова Балева-Железарска

Родител на (1) ученик в 10 клас, (2) ученичка във 2 клас и (3) дете в ПГ, подлежащо на прием в първи клас през учебната 2018/2019 г.

Съсобственик на две жилища на територията на Столична община и редовен данъкоплатец

Уважаеми доц. Чобанов,

Бих искала да възразя на предложения за обществено обсъждане проект, тъй като в сегашния му вид по мое мнение не защитава най-добрия интерес на децата, и с него вместо да изрисувате вежди ще избодете очи.

1. Въвеждането на възможност за преференциално кандидатстване в ЕДНО училище, в чийто прилежащ район попада адреса на детето, силно ограничава възможностите за свободен избор на родителите. При квартали като Манастирски ливади, на територията на които все още няма изградено общинско училище, родителите се принуждават да търсят решения в съседни квартали и в съседни административни райони.
2. Въвеждането на 3-годишен период на уседналост за децата е непропорционално на намерението за превенция на възможни злоупотреби с фиктивни адресни регистрации. Искам да ви обърна внимание, че дори Изборният кодекс не предвижда толкова дълъг срок като изискване за упражняване на правото на глас, а се е ограничил до 6м (шест месеца). Поставянето на 3-годишен период на уседналост е по същество въвеждане на ценз със задна дата, тъй като проектът ви не предвижда гратисен или преходен период до въвеждането му като основен критерий. В същото време обаче Столична община не дава предимство на родители, които имат постоянна адресна регистрация с по-кратък срок на съответния адрес, но са жители на столична община от години, или включително са СОБСТВЕНИЦИ на даденото жилище, респ. допринасят за общинския бюджет с ежегодната вноска местни данъци и такси. Не намирам за справедливо да бъде на практика наказвана за това, че съм собственик, но не с подходящата давност, само защото Столична община не може или не желае да упражнява подходящ контрол на службите по адресна регистрация.
3. Проектът ви откровено ощетява семейства, в които по-голям брат или сестра в начална училищна възраст вече са приети (по предходните критерии) за обучение в общинско училище, в чийто прилежащ район адресът на децата вече не попада. Ако десетокласникът ми може да ходи сам до Софийската математическа гимназия и обратно, няма как да оставя бъдещата третокласничка да се самозавее на училище в съседния квартал, тъй като за братчето ѝ вашият проект не дава шанс за прием в същото училище.
4. Начисляването на точки за допълнителни критерии СЛЕД класиране по водещия критерий, а не ЕДНОВРЕМЕННО и КУМУЛАТИВНО с него практически обезсмисля въобще разписването им. И ако „по-голямо дете в същото училище“ на пръв поглед не изглежда достатъчно сериозен критерий, учудва лекотата, с която сте поставили сираците, децата със СОП, семейства с един родител и семействата –

осиновители на опашката. Всеки от социалните критерии следва да запази именно този смисъл – СОЦИАЛЕН – а именно да допринесе за превенция на изпадането на дете в риск. Проектът ви по никакъв начин не показва грижа към тези недвусмислено по-уязвими групи.

5. Отпадането на социален критерий „дете от многодетно семейство“ е трудно за разбиране предвид актуалната стратегия за демографско развитие на РБългария и определено не е в подкрепа на семействата, които са избрали да бъдат отговорни родители на повече от две деца. Отглеждането на три и повече деца съществено се различава от отглеждането на едно или две, по простата причина, че децата в семейството са повече на брой от възрастните, които ги отглеждат!
6. Проектът по никакъв начин не урежда въпроса със съдбата на децата, които няма да бъдат класирани в училището, в чийто прилежащ район сте нарисували адресите им.
7. Проектът ви не се отличава с гъвкавост или мисъл за уреждане на заварено положение или за преходен период. При двама работещи родители и деца в начална училищна възраст, едното от които вече е прието по досегашни критерии, рязката промяна на правилата и премахнатата на практика възможност децата да се обучават в едно и също училище води до сериозни логистични проблеми, които на свой ред имат своята икономическа и социална цена – от допълнителните разходи, свързани с организирането на водене и вземане на деца по едно и също време от различни училища (а понякога и от различни квартали), през отнетото време за общуване на родителите и децата, похарчено в безумна логистика, до емоционалните рани от това защо мама или татко не са били с детето на първия учебен ден (защото няма как на 15 септември да си едновременно в две различни начални училища, нали?).
8. Най-сетне, проектът не предвижда механизъм, по който родителите, за които „прилежащото“ училище ще бъде единствена възможност за бъдещия първокласник, да преместят в него и по-голямото си дете – въпреки сериозната емоционална травма, която една такава промяна причинява на дете в начална училищна възраст, това може да бъде единствена алтернатива за семействата, в които не е възможно единият родител да напусне работа, за да развежда и събира деца от училище.

Моето семейство ще бъде сериозно оцетено от въвеждането на системата в предложението ѝ вид – макар че повече от десет години сме собственици на жилища на територията на Столична община, сме имали неблагодарството да променим адресната си регистрация преди по-малко от 3 години, а на всичкото отгоре когато дъщеря ни трябваше да кандидатства в първи клас преди две години, най-близкото до адреса ни училище – същото, към чийто прилежащ район сме „зачислени“ в момента – НЕ прие детето (88-ма резерва) и ни показа вратата с безцеремонната реплика „Кой ви е карал да си купувате жилище в квартал, в който няма училище? Идете в Общината и им се жалвайте да си ви построят!“ Училището в съседния квартал, което прие дъщеря ни и в което тя намери своите обичани учители и съученици ще остане със затворени врати за най-малкото ни дете, защото макар да е близо, е в съседен административен район. По-големи шансове бихме имали ако кандидатстваме в с. Мърчаево или с. Владая – те поне са в същия административен район! При всички случаи единият от нас ще трябва да напусне работа или да търси работа на ненормиран работен ден, ИЛИ ще се наложи да наемем чужд човек, който да води и довежда децата – което е неприемливо най-малкото защото би ни лишило от възможността за ежедневен непосредствен контакт с педагозите, работещи с децата и получаването на важна обратна връзка за адаптацията, постиженията и предизвикателствата, които среща малкият човек в училище.

Споделям конкретен личен пример, за да опитате да си представите абсурдите, които ще последват с реализирането на иначе несъмнено воденото ви от добри намерения предложение.

ПРЕДЛАГАМ да бъде почерпена проверената и изчистена с годините добра практика от системата за кандидатстване в обединените детски заведения в Столична община – обърнете внимание, че критериите за прием в ИСОДЗ макар и несъвършени са намерили една успешна работеща формула, с участието И на граждански организации, защитаващи интересите на родителите и децата (което не може уви да се каже за предложението Проект):

1. Реална подкрепа за многодетните семейства – трудностите за тях са специфични (както по-горе споменах), и далеч не приключват с излизането на децата от градинска възраст. Включване на **социален критерий „дете от многодетно семейство“** като ефективно предимство.
2. Наличието на **един или повече социални критерии поставя детето в отделна класация**, като броят на местата за общото и социалното класиране е разпределен на квотен принцип (**по подобие на ИСОДЗ**) – с което успешно се реализират мерки в подкрепа на деца в риск, тъй като характерните особености на здравето или семейството им се отчитат приоритетно, а не КОГАТО и АКО остане свободна бройка на общата опашка. Децата с един или двама починали родители, деца със СОП, осиновени деца и деца от многодетни семейства трябва да получат недвусмислена, реална подкрепа. По информацията в медиите се готвите да въведете изключение от главния критерий за деца от етнически малцинства, за да се избегне сегрегация. Погрижете се адекватно и за останалите.
3. **ОТПАДАНЕ на 3-годишна уседналост ИЛИ въвеждане на критерий СОБСТВЕНО ЖИЛИЩЕ**, което да бъде с равна тежест.
4. Възможност за ефективно **ранжиране на кандидатурите в няколко съседни района** извън „прилежащия“, като се дава предимство на административния район **и съседните административни райони** на постоянния адрес на семейството или на собственото му жилище.
5. **Главният и допълнителните критерии да се смятат и да се използват за класиране ЕДНОВРЕМЕННО и КУМУЛАТИВНО**, а не на два тура – ако останат незаети места след главния критерий да се прилагат допълнителните. Когато в допълнителните критерии са СОЦИАЛНИ това е единственото справедливо прилагане – в противен случай предимството и защитата, които те „уж“ осигуряват, ще останат само на хартия, в сферата на отбиването на номера.
6. Запазете възможност човек да кандидатства и за училище, което е в района по **месторабота** – какво следва да направи самотен родител, който живее в крайните квартали, а работи в центъра, за да успее да си прибере детето навреме?
7. Помислете и напишете **какво се случва с неприетите!**

Искрено се надявам екипът ви да осъзнае размерът на вредите, които приемането на проекта в сегашния му вид би нанесъл на децата, които имат нужда от закрила и подкрепа, и да предприемете мерки за коригиране на разминаването между несъмнено добрите ви намерения за въвеждане на по-справедливи правила и слабата им реализация в така предложенния проект.

Използвам случая да изкажа препоръка в разписването на проект с подобно голямо обществено Столична община да привлече като участници в работните групи представители на всички заинтересовани страни – в случая те липсват, а в предварителната оценка на въздействието на проекта няма и дума за ефекта върху стотиците хиляди родители и на първо място ДЕЦА, които ще бъдат засегнати. В случая остава леко неприятното впечатление, че Столична община е поканила сама себе си и РУО на кафе, а представители на родителите са пропуснати. И ако досегашните критерии според мнозина имат нужда от подобрене, то предложените нови не могат да бъдат окачествени като по-справедливи.

Вярвам, че имате добрата воля и капацитета да поправите сериозните дефекти и дефицити в сегашния проект и да ни предложите обществено приемливо решение, което удовлетворява в достатъчна степен всички заинтересовани страни.

С уважение,
Й. Балева-Железарска